

Ułatwienie dostępu do usług naprawczych oraz wydłużenie cyklu życia produktów – znacznie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1799 dla przedsiębiorców oraz społeczeństwa

WPROWADZENIE

Dnia 13 czerwca 2024 roku została wprowadzona dyrektywa unijna 2024/1799, która promuje projektowanie produktów z myślą o ich naprawialności, co jest kluczowym elementem strategii na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym.

Celem tych regulacji jest zmniejszenie ilości odpadów poprzez wydłużenie cyklu życia produktów oraz ułatwienie konsumentom dostępu do usług naprawczych. Dyrektywa 2024/1799 weszła w życie 30 lipca 2024 roku. Państwa członkowskie mają obowiązek implementacji jej postanowień do prawa krajowego do 31 lipca 2026 roku. Urzędem kontrolującym w Polsce jest UOKiK.

ANALIZA

Społeczne znaczenie prawa do naprawy

Dyrektywa UE spełnia rosnące oczekiwania społeczne dotyczące zrównoważonego stylu życia oraz świadomej konsumpcji produktów i towarów. Ułatwienie dostępu do usług naprawczych oraz wydłużenie cyklu życia produktów oznacza realne oszczędności dla konsumentów i zmniejszenie frustracji społecznych wynikających z tzw. „planowanego postarzenia” obiektów technicznych. W perspektywie długoterminowej, przepisy te mogą skutkować zmianom postaw społecznych – od konsumpcjonizmu do bardziej odpowiedzialnym decyzjom zakupowym.

Gospodarcze konsekwencje dla przemysłu i MŚP

Firmy produkcyjne oraz handlowe zobowiązane są do zwrócenia szczególnej uwagi na nowe wymogi dotyczące projektowania produktów oraz wdrażania produktów spoza UE do obrotu. Należy przeprowadzić audyt obecnych procesów projektowych i produkcyjnych, aby upewnić się, że są one zgodne z nowymi standardami które określa dyrektywa 2024/1799. Należy również rozważyć szkolenia dla zespołów projektowych w zakresie zasad ekoprojektu oraz nawiązać współpracę z dostawcami części zamiennych, aby zapewnić ich dostępność przez wymagany okres. Importerzy urządzeń oraz maszyn są zobligowani do dostosowania produktów do dyrektywy, oznacza to, że produkty

Komentarz

które wprowadzają na rynek muszą posiadać możliwości naprawy oraz posiadają obowiązek informacyjny względem konsumentów.

Wpływ na rynek technologiczny i innowacje

Wymóg projektowania urządzeń oraz maszyn z opcją demontażu i naprawie może spowolnić cykl zmniejszonej trwałości produktów wpływającej na zwiększenie popytu na urządzenia. Jednocześnie firmy produkcyjne oraz centra B+R zmuszone są do poszukiwania nowych materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych oraz systemów modularnych wpływających na zwiększenie trwałości oraz możliwości naprawy. Skutkiem wprowadzenia dyrektywy będzie pozytywny wpływ na wyznaczenie nowego kierunku projektowania podzespołów oraz całych urządzeń tzw. „design for repair”. Nowe standardy obejmować będą kluczowe aspekty związane z łatwością serwisowania i kompatybilnością części między urządzeniami różnych marek.

Polityczne i regulacyjne implikacje

Dyrektywa 2024/1799 wymaga implementacji jej zapisów w prawie krajowym do końca lipca 2026 roku. Oznacza to zatem, iż państwa członkowskie będą musiały stworzyć własne przepisy, platformy informacyjne oraz systemy nadzoru producentów oraz importerów urządzeń i maszyn. Wdrażanie przepisów może również ujawnić różnice w poziomie gotowości państw do prowadzenia polityki zrównoważonej gospodarki. W Polsce zgodnie z komunikatem na stronie UOKiK konsultacje społeczne zostały zakończone 31.01.2025 roku.

Ekologiczna wartość regulacji

Dyrektywa stanowi kluczowy etap ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu kryzysowi klimatycznemu i problemowi nadprodukcji odpadów elektronicznych. Zmniejszenie tempa produkcji i konsumpcji poprzez wydłużenie okresu trwałości produktów prowadzi do obniżenia emisji gazów cieplarnianych i mniejszego zużycia surowców i minerałów. W połączeniu z innymi aktami prawnymi UE (jak rozporządzenie 2024/1781 dotyczące ekoprojektu) tworzy to spójne ramy polityki prośrodowiskowej.

WNIOSKI

Nowa dyrektywa wpłynie znacząco na zmiany w sposób projektowania i użytkowania produktów w UE. W krótkim terminie może oznaczać wyzwania dla producentów i konieczność dostosowania procedur oraz produktów do nowych warunków. W dłuższej perspektywie jednak przyniesie korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne, stymulując rozwój sektora napraw oraz wzmacniając pozycję konsumentów.

Komentarz

Potencjalne scenariusze:

- Pozytywny: Szeroka adaptacja przepisów, rozwój rynku usług naprawczych, spadek liczby odpadów.
- Negatywny: Opór ze strony niektórych producentów, utrudniona implementacja w krajach o słabszej infrastrukturze serwisowej.

Rekomendowane działania:

- Państwa członkowskie powinny jak najszybciej rozpocząć prace legislacyjne oraz edukacyjne, by przygotować konsumentów i przedsiębiorców do zmian.
- Firmy produkcyjne oraz handlowe powinny rozpocząć szkolenia projektantów oraz opracowanie nowych strategii produkcji zgodnych z zasadami ekoprojektu.
- Firmy handlowe powinny rozpocząć proces dostosowania sprowadzanych produktów spoza UE w celu spełnienia wymagań zawartych w nowej dyrektywie.
- UE powinna monitorować wdrażanie dyrektywy i wspierać państwa członkowskie, szczególnie w tworzeniu platform informacyjnych i systemów raportowania.

Autor

Dr inż. Dawid Romek

Strona 3 z 3

